

Broj:01-320/19
Podgorica,02.08.2019.godine
MBMB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st.1 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.42/11 i 32/14) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14) nakon završenog ispitnog postupka, po pritužbi XY, koga zastupa XY,advokat iz Podgorice, na rad Osnovnog suda u Podgorici, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dana 24.05.2019.godine XZ, preko svog punomoćnika, XZ, advokata iz Podgorice, podnio je pritužbu na rad Osnovnog suda u Podgorici. U pritužbi je naveo da je presudom Osnovnog suda u Podgorici K.br.470/18 od 05.11.2018.godine oglašen krivim za krivično djelo nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija iz čl.403 st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca, koju kaznu okrivljeni ima izdržati u prostorijama za stanovanje. Dana 22.02.2019.godine započeo je sa izdržavanjem predmetne kazne, pa je nakon izdržane dvije trećine iste Osnovnom sudu u Podgorici dana 03.04.2019.godine uputio Molbu za uslovni otpust.Osnovni sud u Podgorici je dana 23.04.2019.godine donio Rješenje Kuo.br.45/19, kojim je odbacio molbu za puštanje okrivljenog na uslovni otpust, sa razloga što je izrečena kazna istekla dana 22.04.2019.godine, čime je,po ocjeni suda, postalo bespredmetno odlučivati o njegovom zahtjevu. Dalje je istakao, da je postupajući sud morao voditi računa o hitnosti postupka odlučivanja o molbi za dobijanje uslovnog otpusta, pa je tako naročito trebao da uzme u obzir trajanje izrečene kazne, kako bi se osuđenom licu blagovremeno odgovorilo na njegov zahtjev. Predmetnim postupanjem suda osuđenom je onemogućeno da dobije bilo kakav odgovor od strane pravosudnih organa, pravo da se meritorno odluči o njegovoj molbi i eventualno prijevremeno pusti na slobodu. U konačnom je navedeno da je ovakvim postupanjem suda podnosiocu pritužbe povrijeđeno pravo na slobodu,pravo na pravično suđenje i pravo na suđenje u razumnom roku.

II Ispitni postupak

2. Radi utvrđivanja relevantnih činjenica i osnovanosti povrede prava, Zaštitnik je pokrenuo ispitni postupak i zatražio i dobio izjašnjenje od Osnovnog suda u Podgorici.

3.Osnovni sud u Podgorici u svom izjašnjenju Su IV-1 br.33/19 od 25.06.2019. godine navodi da je u predmetu Kuo.br.45/19, XY, iz Podgorice dana 03.04.2019.godine podnio sudu molbu za uslovni otpust, da se sud u cilju donošenja odluke,po molbi odmah po prijemu molbe,istoga dana obratio Ministarstvu pravde Crne Gore Direktoratu za izvršenje krivičnih sankcija-Direkciji za uslovnu slobodu i izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje,radi pribavljanja izvještaja koji će sadržati izjašnjenje o svim okolnostima iz čl.121 st.2 Zakona o izvršenju kazni zatvora,novčane kazne i mjera bezbjednosti, koji je sudu u svakom pojedinom slučaju neophodan za odlučivanje o molbi. Kako nije blagovremeno dobio odgovor, sud je isti zahtjev uputio i dana 12.04.2019.godine.Dana 15.04.2019.godine Ministarstvo pravde je dostavilo sudu

izvještaj o toku izvršenja kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje za osuđeno lice XY, a dana 18.04.2019.godine i dopunu izvještaja, da bi ovaj sud donio rješenje Kuo.br.45/19 od 23.04.2019.godine, kojim je odbacio predmetnu molbu za puštanje na uslovni otpust. Kako iz obrazloženja rješenja proizilazi da je podnosiocu pritužbe izrečena kazna istekla dana 22.04.2019.godine, to je, stoga, postalo bespredmetno odlučivati o molbi za puštanje na uslovni otpust. Stoga, u konačnom se navodi da je sud u konkretnom predmetu postupao sa odgovarajućim stepenom ažurnosti.

III Utvrđene činjenice

4. Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja i dostavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da je podnosilac pritužbe pesudom Osnovnog suda u Podgorici K.br.470/18 od 05.11.2018.godine oglašen krivim za krivično djelo nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija iz čl.403 st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca, koju kaznu okrivljeni ima izdržati u prostorijama za stanovanje;
- da je nakon izdržane dvije trećine izrečene kazne Osnovnom sudu u Podgorici dana 03.04.2019. godine uputio molbu za uslovni otpust;
- da se Osnovni sud u Podgorici dana 03.04.2019.godine obratio Ministarstvu pravde - Direktoratu za izvršenje krivičnih sankcija-Direkciji za uslovnu slobodu i izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, radi pribavljanja izvještaja koji će sadržati izjašnjenje o svim okolnostima iz čl.121 st.2 Zakona o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti;
- da Ministarstvo pravde nije postupilo po zahtjevu Osnovnog suda u Podgorici i nije dostavilo izvještaj za zatvorenika XY;
- da je Osnovni sud u Podgorici uputio ponovno zahtjev dana 12.04.2019.godine;
- da je dana 15.04.2019.godine ministarstvo dostavilo sudu izvještaj o toku izvršenja kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje za osuđeno lice XY;
- da je dana 18.04.2019.godine Ministarstvo pravde, na zahtjev suda, dostavilo dopunu izvještaja;
- da je Osnovni sud u Podgorici dana 23.04.2019.godine donio rješenje Kuo.br.45/19, kojim je odbacio predmetnu molbu za puštanje na uslovni otpust, sa razloga što je podnosiocu pritužbe izrečena kazna istekla dana 22.04.2019.godine;

IV Relevantni propisi

A) Domaće pravo

5. Ustavom Crne Gore („Sl.list Crne Gore“ br. 1/2007) određeno je:

„Svako ima pravo na pravično i javno sudjenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom“(čl.32).

6. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017) propisano je:

“Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja (u daljem tekstu: organi), kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.

Zaštitnik/ca nema ovlašćenje u odnosu na rad sudova, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.(čl.2)

Zaštitnik/ca je ovlašten/a da postupa po pritužbama koje se odnose na rad sudova u slučaju odugovlačenja postupka, zloupotrebe procesnih ovlaštenja ili neizvršavanja sudskih odluka".(čl. 17)

7. Krivični zakonik Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 070/03 od 25.12.2003, 013/04 od 26.02.2004, 047/06 od 25.07.2006, Službeni list Crne Gore", br. 040/08 od 27.06.2008, 025/10 od 05.05.2010, 073/10 od 10.12.2010, 032/11 od 01.07.2011, 064/11 od 29.12.2011, 040/13 od 13.08.2013, 056/13 od 06.12.2013, 014/15 od 26.03.2015, 042/15 od 29.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 044/17 od 06.07.2017, 049/18 od 17.07.2018) propisano je:

„(1) Sud može uslovno otpustiti sa izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora osuđenog koji je izdržao dvije trećine, a izuzetno polovinu kazne zatvora odnosno kazne dugotrajnog zatvora, ako se u toku izdržavanja kazne tako popravio da se može sa osnovom očekivati da će se na slobodi dobro vladati, a naročito da do isteka vremena za koje je izrečena kazna neće učiniti novo krivično djelo. Pri ocjeni da li će se osuđeni uslovno otpustiti uzeće se u obzir da li se osuđeni dobro vladao i izvršavao radne obaveze prema njegovoj radnoj sposobnosti, a naročito da li je disciplinski kažnjavan za vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, da li je nadoknadio štetu koju je prouzrokovao krivičnim djelom i vratio imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela, kao i da li je postignuta svrha kažnjavanja.

(2) U odluci o uslovnom otpustu može se odrediti da je osuđeni dužan da ispuni obavezu utvrđenu zakonom.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, ako uslovni otpust ne bude opozvan, smatra se da je osuđeni izdržao kaznu".

8.Zakon o izvršenju kazne zatvora i novčane kazne ("Službeni list Crne Gore", br. 036/15 od 10.07.2015, 018/19 od 22.03.2019) propisano je:

"Zatvorenik koji ispunjava uslove za uslovni otpust sa izdržavanja kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, u smislu Krivičnog zakonika, može podnijeti molbu za uslovni otpust sudu koji je donio odluku u prvom stepenu.

Molbu za uslovni otpust može podnijeti i punomoćnik zatvorenika iz stava 1 ovog člana.

O molbi za uslovni otpust odlučuje sud koji je donio odluku u prvom stepenu u vijeću od troje sudija u skladu sa članom 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku.(čl.120).

Po prijemu molbe za uslovni otpust vijeće iz člana 120 stav 3 ovog zakona ispitaće da li su ispunjeni zakonom propisani uslovi za podnošenje molbe i rješenjem odbaciti molbu ako utvrdi da:

- je podnijeta od strane neovlašćenog lica; ili
- zatvorenik nije izdržao dvije trećine odnosno jednu polovinu izrečene kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora.

Ako ne odbaci molbu za uslovni otpust, vijeće će zatražiti izvještaj od Uprave o okolnostima koje se odnose na ličnost zatvorenika, njegovo vladanje za vrijeme izdržavanja kazne, a naročito da li je disciplinski kažnjavan, ako se na osnovu procjene rizika utvrdi da ne postoje smetnje u pogledu njegove bezbjednosti, izvršavanje radnih obaveza, s obzirom na njegovu radnu sposobnost, kao i druge okolnosti koje pokazuju da je postignuta svrha kažnjavanja i da li se zatvorenik tako popravio da se može sa osnovom očekivati da će se na slobodi dobro vladati, a naročito da do isteka vremena za koje je izrečena kazna ne učini novo krivično djelo".(121).

9.Zakonom o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 011/15 od 12.03.2015) propisano je:

" Ustavnu žalbu može podnijeti svako fizičko i pravno lice, organizacija, naselje, grupa lica i drugi oblici organizovanja koji nemaju svojstvo pravnog lica, ako smatraju da im je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda

zajemčeni Ustavom, pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

Ustavna žalba može se podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava, koja podrazumijevaju da je podnositelj ustavne žalbe u postupku iskoristio sva pravna sredstva na koja je imao pravo u skladu sa zakonom, uključujući i djelotvorna i vanredna pravna sredstva i druga posebna pravna sredstva koja mogu dovesti do izmjene pojedinačnog akta u korist podnosioca ustavne žalbe, odnosno do prestanka ili ispravljanja radnje, odnosno prekida nepostupanja državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno lokalne uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

Ustavna žalba se može podnijeti i prije iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava iz stava 2 ovog člana, ako podnositelj ustavne žalbe dokaže da pravno sredstvo na koje ima pravo u konkretnom predmetu nije ili ne bi bilo djelotvorno". (čl.68)

Ustavna žalba se podnosi u roku od 60 dana od:

- dana dostavljanja pojedinačnog akta protiv kojeg se može podnijeti ustavna žalba u skladu sa ovim zakonom;

- dana prestanka trenutne radnje kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčeni Ustavom, ako protiv te radnje nema djelotvornog pravnog sredstva;

- posljednjeg dana u kojem se moglo izbjeći nepostupanje kojim je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčeni Ustavom, ako protiv tog nepostupanja nema djelotvornog pravnog sredstva.

Ako se radi o radnji ili nepostupanju koje neprekidno traje duže vrijeme, ustavna žalba može se podnijeti i dok ta radnja odnosno nepostupanje traje, ako podnositelj u ustavnoj žalbi obrazloži zbog čega ta radnja odnosno nepostupanje dovodi do trajne povrede nekog njegovog ljudskog prava ili slobode zajemčenih Ustavom, u čemu se trajna povreda tog prava ili slobode sastoji i dokaže da protiv te radnje ili nepostupanja ne postoji djelotvorno pravno sredstvo.

Ako se u slučaju iz stava 2 ovog člana radi o nepostupanju suda u razumnom roku, ustavna žalba može se podnijeti samo ako su prethodno iscrpljena pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prava na suđenje u razumnom roku, odnosno ako podnositelj ustavne žalbe dokaže da ta sredstva nijesu ili ne bi bila djelotvorna". (čl.69).

B) Medjunarodno pravo

10. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda utvrđuje:

"Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona".(čl.6 st.1)

V Zaključna ocjena

11. Iz utvrđenih činjenica u ispitnom postupku proizilazi da je Osnovni sud u Podgorici predmetu Kuo.br.45/19, molba za uslovni otpust upućena dana 03.04.2019.godine. Sud se istoga dana obratio Ministarstvu pravde-Direktoratu za izvršenje krivičnih sankcija-Direkciji za uslovnu slobodu i izvršenje kazne zatvora u prostorijama u kojima osuđeni stanuje, radi pribavljanja izvještaja koji će sadržati izjašnjenje o svim okolnostima bitnim za donošenje odluke.

12. Zaštitnik primjećuje da Ministarstvo nije blagovremeno odgovorilo na zahtjev suda, pa je sud ponovno uputio zahtjev dana 12.04.2019.godine sud.

13. Takođe, imajući u vidu da se, po ocjeni suda, Ministarstvo pravde, kao organ koji izvršava navedenu kaznu, u predmetnom izvještaju nije izjasnilo na sve okolnosti, koje zakon propisuje da se mora cijeliti prilikom donošenja odluke o uslovnom otpustu, to je Vijeće zatražilo dopunu izjašnjenja. Dopuna izjašnjenja sudu je

dostavljena dana 18.04.2019.godine, nakon čega je sud donio odluku u navedenom predmetu dana 23.04.2019.godine.

14. Stoga, a cijeneći okolnost da je prvostepeni postupak u vrijeme podnošenja pritužbe bio okončan, Zaštitnik primjećuje da je prvostepeni sud u postupanju po molbi za uslovni otpust, blagovremeno preduzimao potrebne radnje radi donošenja odluke, po predmetnoj molbi.

15. S tim u vezi Zaštitnik je, posebno imao u vidu navode iz pritužbe, da je nakon izloženog postupanje suda, u konkretnom izostalo meritorno odlučivanje suda i da je to imalo za osnov povredu prava na pravično suđenje i prava na slobodu. Međutim, kako Zaštitnik nema mandat da preispituje pravilnost i zakonitost i povredu prava po osnovu sudskih odluka, to ukazuje da je podnosilac, nakon donošenja prvostepenog rješenja, imao pravo preispitivati odluku suda u postupku po žalbi, te eventualno po vanrednom pravnom sredstvu. Nakon toga, za ocjenu i odluku o tome da li je, u konkretnom, postupanjem (pojedinačnim aktom, radnjom ili nepostupanjem suda), povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčena Ustavom, nadležan je Ustavni sud Crne Gore, u postupku pokrenutom po ustavnoj žalbi.

16. Sa izloženog, posebno cijeneći okolnost da se pritužba podnosioca odnosila na postupanje Osnovnog suda u Podgorici, a polazeći od toga da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju uspostavljanja i promovisanja vladavine prava, odnosno radi zaštite ljudskih prava i sloboda kada su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja Zaštitnik **UKAZUJE da su** učesnici u postupku odlučivanja po molbama za uslovni otpust dužni da blagovremeno i hitno preduzimaju procesne mjere i radnje i postupak sprovedu bez odugovlačenja i u razmunom roku.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe
- Osnovnom sudu u Podgorici
- a/a